

European Parliament Elections 2024: *What to remember and to expect?*

EZA | 13 June 2024

Prof. dr. Steven Van Hecke
Dra. Lien Jansen

Opinie Steven Van Hecke

Het lot van de Europese rechterzijde ligt in handen van Von der Leyen

Ursula von der Leyen gisteren in Berlijn. Zij heeft nu de delicate opdracht om een meerderheid van Europarlementsleden voor zich te winnen. Beeld AP

Het lot van de Europese rechterzijde ligt in handen van Von der Leyen

Champagne heeft Ursula von der Leyen zondagavond niet gedronken. Als ascetisch politica raakt ze naar verhouding geen druppel alcohol aan. Toen de resultaten van de Europese stembusag bekend raakten, had ze nochtans alle reden om te feesten. Sinds begin maart is de Duitse christendemocrate officieel kandidaat om zichzelf op te volgen aan het hoofd van de Europese Commissie.

Zover is ze evenwel nog lang niet. Volgende maand moet ze in een geheime stemming 361 Europarlementsleden voor zich weten te winnen. En niemand van de pas verkozen vertegenwoordigers zal haar gratis geschenken aanbieden. Von der Leyen zal alleen in ruil voor toegevingen voldoende steun kunnen vergaren bij uiteenlopende politieke fracties en nationale delegaties. Maar een betere startpositie had ze zich niet kunnen indenken.

Haar eigen partij, die federaal in de oppositie zit, heeft de coalitie-regering van sociaaldemocraten, groenen en liberalen een duidelijk nederlaag bezorgd. De CDU/CSU haalt evenveel stemmen als de drie regeringspartijen samen. Bondskanselier Olaf Scholz komt verzwakt uit

de kiesstrijd en kan niet anders dan zijn steun uitspreken voor Von der Leyen. Van een groene commissaris komt voorlopig niets in huis. Ook de Franse president moet bekomen van een electorale afstraffing. Speculeren over alternatieve namen – zoals de Italiaanse ex-premier Mario Draghi – als alternatief voor Von der Leyen, is niet meer aan de orde. Met zijn vervroegde parlementsverkiezingen heeft Emmanuel Macron andere katten te geselen.

Von der Leyens politieke vrienden daarentegen hebben het uitstekend gedaan. Van de Poolse premier Donald Tusk tot de Griekse eerste minister Kyriakos Mitsotakis: veel lidpartijen van de Europese Volkspartij (EVP) hebben zondag een uitstekende score neergezet. De fractie was al de grootste en weet met enkele zetels extra haar voor-sprong op de sociaaldemocraten nog te vergroten.

Terwijl de kweldruiver van Brussel – de Hongaarse premier Viktor Orbán – voor het eerst sinds lang nog eens een nederlaag heeft geleden, heeft haar belangrijkste bondgenoot aan de rechterzijde – de Italiaanse premier Giorgia Meloni, die tevens partijvoorzitter is van de Europese Conservatieven en Hervormers (ECH) – haar positie weten te versterken. In ruil voor steun hoopt

Meloni op een belangrijke Italiaanse portefeuille in de nieuwe Europese Commissie. Sociaaldemocraten, liberalen en groenen laken het geflirt met Meloni. Onder meer Scholz heeft al gedreigd zijn steun op te zeggen indien Von der Leyen politieke afspraken maakt met de Italiaanse premier. Von der Leyens partijvoorzitter bleek maandag tijdens zijn wekelijkse persconferentie niet onder de indruk. Friedrich Merz liet verstaan dat hij van de verliezende partijen geen lessen heeft te krijgen. Ursula von der Leyen, die hem voor de gelegenheid flankeerde, formuleerde het wat beleefder. Met welke partijen en delegaties ze zou onderhandelen, hangt af van de nieuwe constellatie. Want niet alle Europarlementsleden hebben al kleur

De hele kies-campagne heeft Von der Leyen duidelijk gemaakt wie haar echte politieke rivalen zijn: radicaal-links en radicaal-rechts

bekend. Het kan zelfs nog enkele weken duren vooraleer duidelijk wordt wie in welke fractie zal zetelen.

CHINESE MUUR
De hele kiescampagne heeft Von der Leyen duidelijk gemaakt wie haar echte politieke rivalen zijn: radicaal-links en radicaal-rechts. Toen ze in maart door de EVP op het schied werd gehesen als kandidaat-voorzitter van de Europese Commissie verwees ze expliciet naar partijen zoals het Rassemblement National van Marine Le Pen. Dit weekend herhaalde Von der Leyen dat ze alleen samenwerkte met politici die pro-Oekraïne, pro-rechtsstaat en pro-Europese integratie zijn. Ze had er ook pro-NAVO aan kunnen toevoegen, want voor de EVP zijn goede trans-Atlantische betrekkingen cruciaal. Meloni zal haar niet tegenspreken. Voor Le Pen en co. ligt dit veel moeilijker.

Fietlijk gaat het om het optrekken van een Europese "Chinese Muur" tussen rechts en radicaal-rechts. Wie de muur langs rechts oversteekt, wordt in het beste geval als regeringsleider gedoogd (zoals Orbán). In het slechtste geval blijft je als electoraal succesvol oppositie-leider van alles en iedereen uitge-sloten.

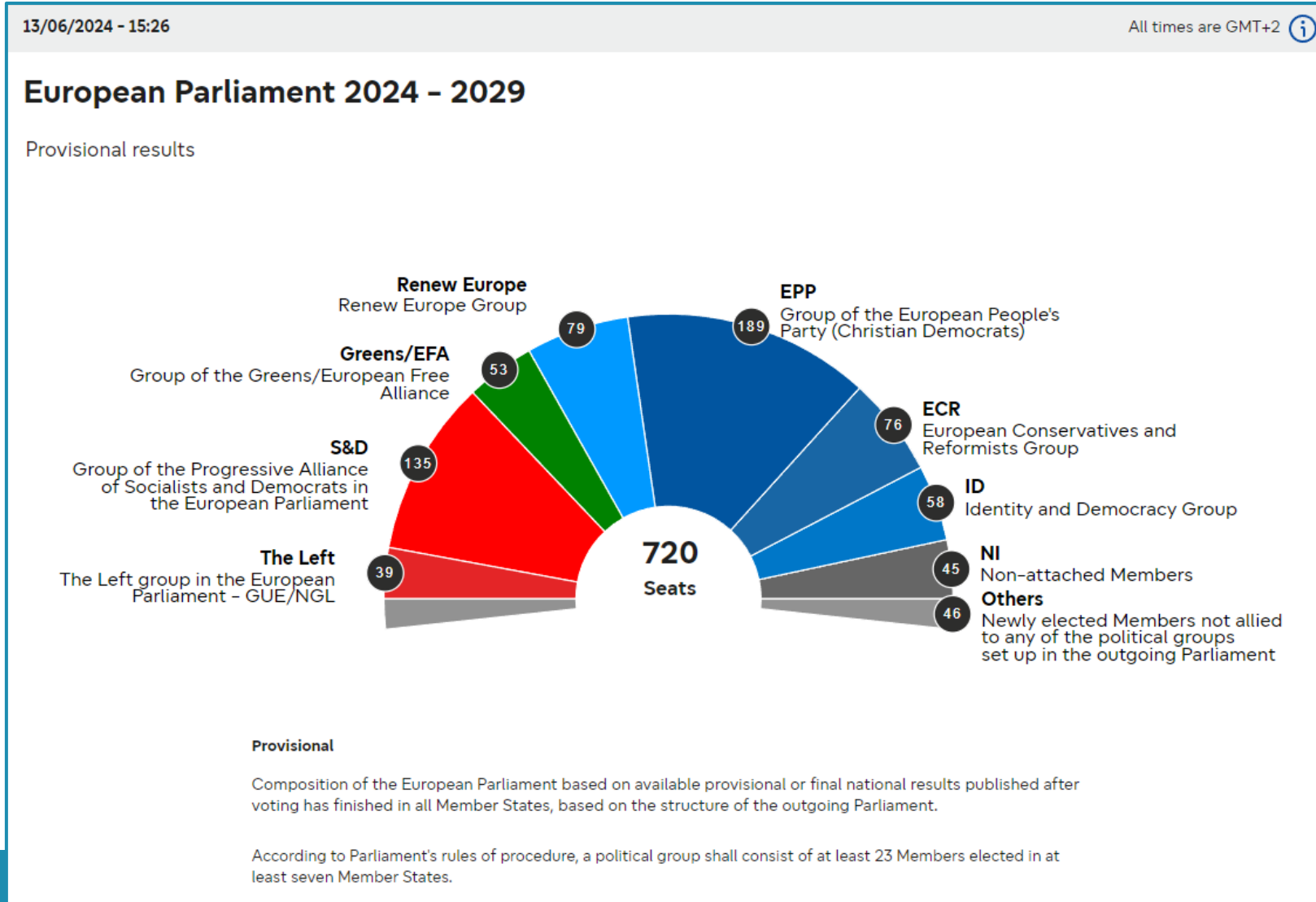
Meloni is als kingmaker – zonder haar steun kan Von der Leyen onmogelijk voldoende Europarlementsleden achter zich krijgen – slim genoeg om te blijven waar ze nu is: niet bij de EVP – want in die familie zou haar stem veel minder zwaar doorwegen – en niet bij Le Pen, want dat staat haar het lot van Orbán te wachten. Von der Leyen moet op haar beurt voldoende afstand houden van Meloni om de sociaaldemocraten en liberalen aan haar zijde te houden.

In die delicate opdracht kan ze slagen door niet alleen met de fracties maar ook met de delegaties van de nationale regeringspartijen te onderhandelen. Per slot van rekening krijgt ze haar nominatie vanwege de staatschoude en regeringsleiders van de EU-lidstaten. Als zowel Olaf Scholz als Giorgia Meloni zich uitspreken voor Von der Leyen, dan kan ze logischerwijze rekenen op de steun van de Duitse sociaaldemocraten en de Europarlementsleden van Fratelli d'Italia. Door niet alleen naar de politieke families maar ook naar de regeringspartijen te kijken, blijft iedereen gespaard van gezichtsverlies. En slaagt Von der Leyen erin de Europese "Chinese Muur" te laten staan. Het lot van Europa's rechts is dan bezegeld.

Tribute to *Guido Dumon* (1949-2024)

10 points (1 macro + 4 meso + 5 micro)

Source:
<https://results.elections.europa.eu/en/>

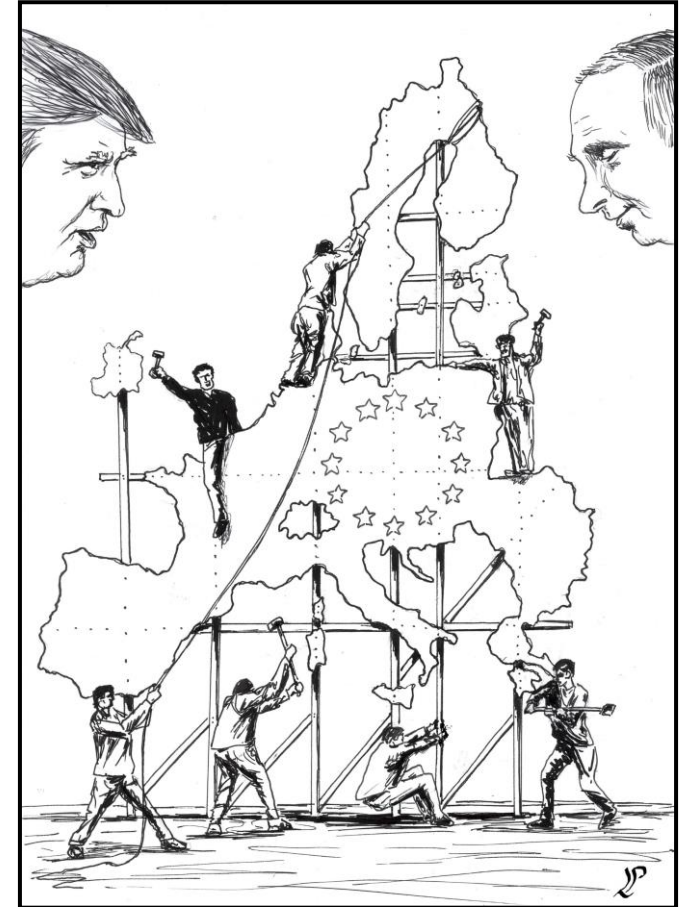
Macro: pro-Ukraine versus pro-Russia

far-left + far-right = +/- 25%

all other political forces = +/- 75%

(same figures for regional [Flanders] and federal elections in Belgium)

Meso: 4 P's

- Politics = (in)formal electoral rules (*Spitzenkandidaten*) + role of the Parliament → **no change** (no transnational lists + no treaty change)
- Policies = shift took already place in Spring 2023 (from climate change to agriculture, economy and security) → **no change**
- Power = shift to the right (confirming shift in policies) → **change**
[see next slide]
- People = new MEPs + von der Leyen / Macron / Scholz / Meloni
→ **change** + same key persons but in changed balance of power
[see next slide]

Micro: 5 conclusions (1/2)

- Turn-out: stabilised at relative high level = important for **political legitimacy** of Parliament vis-à-vis Commission and member states
- Shift to the right: no earthquake but rather evolution in line with opinion polls (albeit **less strong**)
- Largest member states: **2 winners** and **2 losers**
 - Tusk (Poland/EPP) + Meloni (Italy/ECR)
 - Scholz (Germany/Socialists) + Macron (France/Liberals)

Micro: 5 conclusions (2/2)

- Other member states: **no single message** ~ no single election
 - Nordic countries = victory left parties
 - Hungary = high turn-out + defeat *Fidesz*
 - Romania = success for cartel EPP-Socialists
- Von der Leyen: elections create **much better starting position** to get a majority in Parliament for 2nd term as Commission President

Ursula von der Leyen

- CDU/CSU victory in Germany
- EPP Group won +/- 10 seats
- ECR won while Socialists, Liberals and Greens lost
- Scholz and Macron weakened
- Tusk and Meloni strengthened

The apparition of the Virgin Mary that inspired the flag of the European Union

06/06/2019 by Alberto Romero

